

résről, figyelemmel kísérésük oktatói részről.

A fent említett tanszékeken tervszerű, tudatos hallgatókiválasztás folyik. A kiszemelt hallgatókkal elsőéves koruktól fogva foglalkoznak, foglalkoztatják őket, fokozatosan terhelik őket, és a velük kialakított emberi kapcsolatok is szorosak. Ezen kívül "erősnek" mondható még a régészeti diákkör is.

A JTK-n sem "gazdálkodnak" jól a hallgatókkal. A tudományos tevékenység főleg a diplomadolgozat megírására korlátozódik. A témákat, melyek nemigen változnak az évek során kifüggesztik a tanszéki hirdetőtáblára, ezekből lehet választani. Vannak más, korántsem általánosan kihasznált lehetőségek: a hallgató önálló téma igényével korábban jelentkezik valamelyik oktatónál, vagy az egy-két működő diákkör munkájába kapcsolódik be. /Nemzetközi Jogi TDK, Büntetőjogi TDK/ Nyilván itt is előfordul néhányszor a fordított kiválasztás esete.

A hallgatók tudományos munkába való bevonásának lehetőségei:

- a fent idézett intézkedési terv megvalósítása,
- az óraszámok csökkentése,
- az oktatók terhelésének felülvizsgálata /a hármas követelményrendszer felülvizsgálása/,
- az "iskolateremtő" oktatók jutalmazása,
- az oktatóknak az oktatásban való anyagi és szellemi érdekeltségének megteremtése,
- a hallgatók anyagi és szellemi érdekeltségének megteremtése, hogy a minimálisnál nagyobb teljesítményt nyújtsanak /pl. a demonstrációs rendszer visszaállítása.

Pálinkó István

+ + +

kritika ---- kritika ---- kritika ---- kritika ---- kritika

"LUKRA NEMZET!" AVAGY SZNOBOK ELŐNYBEN

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy színház, nem is olyan messze Pesttől. A színház nem tartozott a kiemelkedő hasonló jellegű intézmények közé. /Volt idő, amikor igen. Lásd; Ruszt-ikus stílus. /Szándékaiban tisztességes előadásokat hoztak létre, s megpróbálták változtatni a rusztikus utáni un. unalmas stílusirányzaton. Az eredmény azonban lehangoló volt. S ekkor megjelent a tisztességben megőszült Mester, a kísérletező kedvénél teljében lubickoló Mágus és a 25.-en tuljutó Faustus. Idáig a mese. Ha így folytatódna, nem is vennék komolyan. Tehát:

Tehát: 1983 tavaszán megérkezett Jancsó Miklós, Hernádi Gyula és Gyurkó László, a magyar színház leendő három apostola Kecskemétre, s lesöpörte a pályáról az akkor működő /és bizalmat kapott/ vezetést. A hirtelen váltás után szentani lehetünk a kulturális sajtóban történő levélváltásoknak, heves reagálásoknak. Közel harminc színész távozott Kecskemétről, kik később a gyávaság és az ujtól való félelem vádjával vádoltattak.

Az új vezetés az európai véráramba való beáramlást, a legfelső csúcsok közös megmászásának ígéretét hirdette. Szántalan műsorváltoztatás után kidoboltatták a végleges évadtervet. Kérdés: az eddigi három nagy-

színházi produkció céljaiból mennyi valósult meg?

"SZENZÁCIÓÓÓ! SZTÁROK A SZINNPADON!" Drahotá Andrea, Kozák András, Bessenyei Ferenc Kecskeméten! Királyi vadászat Madaras József rendezésében!

Hernádi Gyula: "Megtörténhetett volna, avagy torz tükröt tartok a történelmi elé." drámája igazán érdekes helyzetet boncolgat. Furcsa torzításban láthatjuk az erőszak megszületését, minden és mindenki manipulálhatóságának lehetőségét, sőt megvalósulását. Sajnos a torzítás torzán jött le a sznpadról. A bevett sablonokkal dolgozó Bessenyei nem képes hihetővé tenni a nagystilű politikai szélhámost. Mozdulatai, sokszor hallott /sokszor jobbnak hallott/ hangsúlyai, a már unalmassá váló eszköztár jellemezte ebben a darabban. Rutinmunka - vidéki közönségnek.

Kérdés: mit szól ehhez a közönség? Válasz a művész megjelenésére: taps. A látcsövek is elfogytak előadás előtt. Siker.

Kozák és Drahotá ismert kettőse változó színvonalon, de becsülettel teljesítette azt, amire vállalkozott. Igazán akkor jók, amikor a kiszolgáltatót, de pénzéhes és így mindenre kapható kisenbert kell eljátszaniuk.

Madaras, a rendező igazán remekül menedzselve színészként önmagát, egy háttéralakból megterenti az erőszak torzszülöttét, sokat ígérő, /de meg nem fejtett/ imáva l zárja a darabot. Színésziileg precízen végigviszi az erőszakból, hazugságból való születést, csak hogy őt is látjuk már máskor is ilyen "démonikusnak".

Felémás tehát az első bemutató, s nem éppen az európai főérbé való csatlakozás első jele.

A következő produkció a Hány János - gyermekelőadás. Kodály daljátékából azonban elveszett a játék töltete, a báj. Színházat látunk dolmányosan, "ancugosan"; dicséretére válhatott volna egy jóérzékű tanító néninek. Kevés az igazán jó ötlet, annál több a bevált színházi sablon. /Minderről persze a gyerekek nem tehetnek, amit kértek tőlük, azt teljesítették./ Paradox módon a hibák, a kidolgozatlan szituációk, zenei betétek világítanak rá mégis a mű igazi mélységeire. A haza utáni vágyódásra, a hazaszeretetre, és egy bizonyos fokú cselekvésképtelenségre.

"VILÁGSZENZÁCIÓ! A FÖLDÖN ELŐSZÓR!" - hirdetik Kecskeméten a kukák, a lépcsőházak, a padok, a buszok oldalai. A társulat színrevitelében /a megírásban is közreműködtek/ Jancsó Miklós vezetésével egy ujráfogalmazott Lysistraté-t látunk. A politikum és a pikantéria elvetése, helyébe harsányság és izléstelenség. Fércmű. Olyan, mintha a megerőszakolt Muzsa artikulálatlan hörgését vitték volna sznre.

A darab első része közös alkotás, s írásban is rögzített. A második rész Gyurkó László szerint nincs megírva, mert próbatételnek szánta a színészek számára; azaz a darab a szemünk előtt alakul, "formálódik". Kollektív játék, improvizatív elemekkel. Csak megjegyzés: nagyhirű, régóta együtt játszó társulatok nem mernek ilyenre vállalkozni, mert az ellentétben ezzel a most verbuválóbtt társulattal. Természetes, hogy a darab darabnak így semmi köze nincs az antik komédiához. Cselekmény se nagyon van, bár ez manapság nem is követelmény. Kedves fürtös görög leányok és fiuk, istenek és félistenek ölelkeznek, párosodnak /no, cde csak imitálva/ a színen, "Lukra /görög/ nemzet!" Meztelen leányok jönnek-mennek. Ló most nincs.

Ha Jancsó rossz rendező és olcsó poénvadász, hogyan juthatott el idáig? Ha nem rossz, csak úgy "megrendezte" ezt a darabot, akkor... jobb nem végiggondolni.

Kérdés: mit gondol a néző? Válasz: a darab telt házzal megy. Látcsövek eladva. Sikerült sznobságukra építve /lásd: a néző fennkölt mondani-valót keres és talál mindenben/ anyagilag is sikeressé lenni. A jobbérzésű néző nem tudja, mit lát, s ezért döbben meg, ha közébe véve a helyi

lapot azt olvassa magyarázatul: "Ha vakhit és az ágyuk uralkodnak, akkor megnyomorodik a természet, felbomlik a nőkre és férfiakra komponált világ egyensúlya." /No persze akinek a kezét biztos kezek fogják, az nem vét helyesírási hibát./S végülis mindent meg lehet magyarázni. De a tisztességtelenség tisztességtelenség marad. Becsapás, átverés, bővli és blődli- ez a "Jöjj díjre, cinborám". S legalább ne moralizálna! A színház sikerét a közönségen lehet lemérni. Kecskemét zsufolt nézőtérrel képviselteti magát az új bemutatókon, sznobsága teljes fegyverzetében. S izgattottan várja az újabb álponokat, melyeket a prűdóriának adnak, avagy a vérfagyasztó Hernádi-blődlik valamelyikét. Pedig Hernádi is megmondta: "Nem minden blődli, ami fénylik."

Ajánlott irodalom: Színház c. folyóirat szeptemberi száma
 Petőfi Népe nov. 1.
 Élet és Irodalom nov. 4.
 Heti Világgazdaság 83/45.

Ábrahám Eszter

+ + +

A. "PROFÁN NÁRCISZ"

Ezen írás szerzője az október 23-i és november 21-i előadást látta. Egy hónap alatt a PROFÁN NÁRCISZ c. "ritusból" "ritus és előadás" lett. Pontosabban: mint egy burok, a ritust körülvette az előadás.

November 21-én este nyolc előtt a várakozók között megjelent egy balonkabátos, szürke kalapos férfi fel-alá sétált és belefotózott az arcokba. A nézők /ekkor már nézők, s nem várakozók/ megjegyezték: ez már az előadás. Valamint ezt: /nevezzük így/ Titkosrendőrt játszik. /Kossuth Lajos használta szóval: szaglárt./ E jelenetsornak a politikai pikantériája mellett sokkal fontosabb a jelentése. Rögzítette a helyet és az időt /az előadás egyetlen teljes időmeghatározó eleme/. Másrészt: ez nem az előadás eleme! Az előadás azzal kezdődik, hogy kicsapódik a klub ajtaja, s a meglepett nézők és a Fotós vakuvillanásai között pózokba áll a Színház Társulat. A Titkosrendőr nem a társulat tagja, viszont éppugy hozzátartozik az előadáshoz, mint a színészek. Ime a színházon kívüli hatalon: burok az előadás körül.

A néző belép a klubba. A benti tér, amely más előadások előtt a nézőké, most nem: a színészeké; a néző tehát színpadra került. A Ruhatáros-lány által körbekínált meleg tea, az arcok előtt tartott tükör kizökkentik a nézőt a helyéről, szerephe kényszerítik. Amibe belecsöppen: a Színház világa. Ez az a burok, amely körül fogja a ritust, a magot.

A ritus azzal a mozdulattal kezdődik, amellyel elhatárolja terét, a fekete pódiumot Nárcisz: lábujjával kört húz maga körül. E pódium: sziget. A szöveg kulcsmondatának ezt véljük: "sikságtól, meredektől egy cseppecske próbál elszakadni." Ilyen leválni akaró Csepp a ritus. Amitől elszakadni akar: a színház. A ritus köré növesztett előadás: a ritus ellenpontozása. A keretjáték, a két bohóc vásári komédiája: a színház (---) a ritus /mint a "műsorfüzet" megnevezi: a nem-színház/. Az előbbi, a Maszk, az utóbbi a levetett Maszk, a meztelenség; ott színészek, itt személyiség. E két pólus között az előadás alatt mindvégig harc folyik. A rendező belenyúlt a ritusba: széttördeli, belekiabáltat, elnyomja, háttérbe szorítja, hogy ezzel méginkább kiemelje. Nárcisz nem szól ki a Szigetről, mintha mindentől elhatárolódott volna, csak kinéz a pódiumról. De ekkor